

MEMO Begraafbeleid

Naar aanleiding van raadscommissie 7-10-2021

Datum 12-10-2021

Status

definitief

Op 7 oktober 2021 heeft raadscommissie gesproken over het beleid voor de begraafplaatsen. Tijdens deze vergadering zijn door commissieleden en insprekers vragen gesteld. In deze memo wordt antwoord gegeven op deze vragen.

Insprekers

Insprekers waren de heer Karelsen en de inwoners van de Van Goltsteinstraat en Van Furstenburchstraat.

De heer Karelsen noemde in zijn betoog twee onderwerpen:

1. De heer Karelsen is van mening dat er meer vraag is naar een lagere graftermijn. Hij vindt het jammer dat het college voorstelt om het termijn te verkorten van twintig, dertig, veertig, vijftig, zestig, zeventig of tachtig jaar naar twintig of dertig jaar. Hij vraagt het college hoe zij tot dit voorstel komt.
2. De heer Karelsen heeft vragen bij de rechten voor graven die voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven en juridische grondslag om graven te ruimen.

De heer Karelsen heeft deze vragen ook gesteld in een ingekomen brief aan het college. Deze brief wordt binnenkort beantwoord. De inwoners aan de Van Goltsteinstraat en Van Furstenburchstraat vragen opnieuw aandacht voor het verminderen van overlast als gevolg van de opslaglocatie.

Technische vragen

1. Wat is een ruimingsplan en waarom zijn de kosten structureel?

Dit gaat om ruimen van graven met bepaalde termijn waarvan de grafrechten zijn verlopen of waarvan de grafrechten aan de gemeente zijn overgedragen. Zoals in het beleidsplan staat vermeld verwacht de gemeente dat in 2024 / 2025 graftermijnen aflopen. Een aantal van deze termijnen worden niet verlengd. Dit betekent dat het grafrecht aan de gemeente vervalt. Op dat moment kan de gemeente de graven ruimen en opnieuw uitgeven. Om dit voor te bereiden stelt de gemeente voor om periodiek (5 jaarlijks) een ruimingsplan op te stellen en ruiming gefaseerd uit te voeren. Hierdoor beperkt de gemeente bijvoorbeeld overlast voor bezoekers van de begraafplaats en omwonenden.

De gemeente vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de exploitatiebegroting en extra exploitatielasten. Het opstellen van het ruimingsplan is in deze begroting meegenomen.

2. Is de koppeling tussen de registratie van de begraafplaats en de basisregistratie personen (BRP) verplicht?

Nee. De gemeente is niet verplicht om een koppeling te leggen tussen de registratie van de begraafplaats en de BRP, of de BRP te raadplegen. De rechthebbende is zelf verantwoordelijk om wijziging in naam- en adresgegevens aan de administratie van de begraafplaats door te geven.

Daarnaast kan gemeente alleen gegevens opvragen met toestemming van de rechthebbende en als deze bij inschrijven een BurgerServiceNummer heeft vermeld. De gemeente kan de rechthebbende niet verplichten om deze informatie te delen.

3. Kan een rechthebbende het termijn verlengen in de situatie van een bijzetting?

Wanneer er sprake is van een bijzetting in een bestaand graf dan wordt het graftermijn zodanig verlengd dat voor de laatst begraven overledene een grafrust van 20 jaar is gegarandeerd.

Bijvoorbeeld: een man overlijdt in 2020, en de vrouw overlijdt 5 jaar later. De vrouw wil bijgezet worden in het graf van haar man. Dan worden het graftermijn en onderhoudstermijn met 5 jaar verlengd.

4. Waarom zijn de tarieven voor het schudden en bijzetten zo hoog?

Schudden van een graf of bijzetten zijn twee aparte begraafproducten.

- Voor het bijzetten van een overledene in een bestaand graf rekent de gemeente een tarief voor begraven, en verlengt de gemeente het graftermijn en onderhoudstermijn naar de minimale grafrust van 20 jaar. Zie ook antwoord bij punt 3.
- Bij het verdiepen of schudden van het graf, worden stoffelijke resten van één of twee overledene(n) opgegraven, en verdiept in het graf herbegraven. De gemeente voert werkzaamheden uit om het graf te verdiepen en de daarin begraven overledenen te herbegraven. De gemeente voert deze werkzaamheden op een zorgvuldige wijze uit. In dit voorbeeld gaat het om het schudden van een graf waarvoor de grafrechten voor onbepaalde tijd zijn afgesloten. In deze situatie is het schudden van het graf op langere termijn voordeliger, bijvoorbeeld hoeft de rechthebbende de grafrechten voor een graf die met een termijn voor onbepaalde tijd is afgesproken niet te verlengen.

Termijnen verkorten:

1. Wat zijn de argumenten om het termijn te verkorten naar 20 of 30 jaar.

Een kortere termijn heeft verschillende voordelen. Deze zijn hieronder genoemd:

1. Het sluit aan bij de wensen van de huidige generatie. Een landelijke trend is dat rechthebbenden juist kortere graftermijnen wensen. Deze trend blijkt bijvoorbeeld aan het verkorten van graftermijnen naar een periode van zelfs 10 jaar. In de gemeente Nijkerk is het minimale termijn voor het grafrecht 20 jaar. Uit de gegevens blijkt dat het merendeel van de rechthebbenden kiest voor het termijn van 20 en 30 jaar (ongeveer 85%). De afgelopen jaren is zelden gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een graftermijn van 80 jaar af te sluiten (ongeveer 1%). In tabel 1 zijn de indicatiecijfers weergegeven.

2. Na 20 of 30 jaar kunnen rechthebbenden het grafrecht steeds met 10 jaar verlengen. Daardoor houdt de gemeente contact met de rechthebbenden en aansluiting met hun wensen. Er blijft een stimulans om over het graf in gesprek te gaan en het graf te onderhouden.
3. Een kortere termijn verkleint het risico dat het graf op termijn in verval raakt. Dit draagt bij aan een hoge onderhoudskwaliteit van de begraafplaats. Zie ook punt 2.
4. Door het aanbieden van kortere termijnen houdt de gemeente voldoende capaciteit op de begraafplaatsen. Neemt de vraag naar langdurige graftermijnen toe? Dan zal de gemeente op korte(re) termijn extra ruimte moeten reserveren voor een vierde begraafplaats. Dit betekent investeringskosten voor eventuele koop en inrichting van deze nieuwe locatie.

Tabel 1: indicatie afname op basis van gemiddelde 2017 tot en met 2020.

Termijn grafrecht	Percentage
20 en 30 jaar	86%
40 en 50 jaar	13%
60 – 80 jaar	1 %

Onderhoudsrecht graven onbepaalde tijd

1. Zijn er mogelijkheden voor een overgangsregeling.

Ja. De gemeente wil het proces zorgvuldig en met rechthebbenden voorbereiden. Zie ook beleidsplan en bijgevoegd plan van aanpak.

2. Neemt de gemeente bij de voorbereiding ook contact op met de rechthebbenden van graven met grafrecht voor onbepaalde tijd, die volgens de registratie al wel onderhoudsrecht betalen?

Ja. De gemeente vindt zorgvuldigheid belangrijk en schrijft alle rechthebbenden een brief. De gemeente nodigt hen uit voor een gesprek.

3. Hoeveel rechthebbenden heeft het grafrecht al afgekocht?

De gemeente houdt een registratie van rechthebbenden bij. Dit betekent dat het aantal rechthebbenden die het onderhoudsrecht betalen bekend is. De gemeente is echter terughoudend met het noemen van een aantal. Reden hiervoor is dat het gesprek met rechthebbenden nog moet plaatsvinden. De gemeente verwacht bijvoorbeeld dat er verschil kan zijn in interpretatie over de beheerverordening en hetgeen de rechthebbenden destijds betaald hebben. Op basis van de voorbereidingen kan de gemeente een nauwkeuriger beeld geven. De gemeente informeert de gemeenteraad over de voortgang.

4. Gedenkmonument ook voor andere overledenen van graven die worden geruimd? En is een digitaal monument mogelijk?

Ja, dat kan. De gemeente neemt de optie voor een digitaal monument mee in de afweging.

5. Hoe houdt het college de gemeenteraad op de hoogte van de voortgang?

In het plan van aanpak (bijlage beleidsplan) zijn twee beslismomenten genoemd:

- 2024 het voorstel voor de (overgangs)regelingen en besluit over de regeling en vervolg graven waarvan rechthebbende onbekend is.
- 2026 actualisatie beleid inclusief exploitatiebegroting.

Daarnaast informeert het college de gemeenteraad periodiek over de voortgang, bijvoorbeeld door middel van raadsinformatiebrief, de programmabegroting en berap's.

Financieel

1. *Stel de inkomsten worden groter dan de uitgaven kan de gemeenteraad dan bijsturen, bijvoorbeeld ten gunste van de rechthebbenden?*

Ja, de gemeenteraad heeft de gelegenheid om het beleid één keer in de vijf jaar te actualiseren. Over vijf jaar evalueert de gemeente het beleid en de exploitatiebegroting. Op basis van de voortgangsgegevens kan de gemeenteraad jaarlijks de tarieven bijstellen. Dit gebeurt bij het vaststellen van de verordening lijkbezorgingsrechten.

2. *Is er een plan B voor als de inkomsten minder blijken te zijn?*

Op dit moment niet. De prognose van de inkomsten uit leges lijkt reëel. In 2025 – 2026 evalueert de gemeente het beleid. De gemeente heeft na afronden van de voorbereiding zicht op de werkelijke inkomsten. Dit wordt bij de evaluatie meegenomen.

Ruimte

1. *Op termijn is er een vierde begraafplaats nodig. Verstandig om dit nu al mee te nemen bij de op te stellen omgevingsvisie?*

Ja.

Uitbreiding

1. *Op welke termijn verwacht de gemeente dat de uitbreiding in Nijkerkerveen gerealiseerd is?*
 - In 2022 en begin 2023 voorbereiden van het plan en ruimtelijke procedures.
 - 2024 – 2025 definitief ontwerp en uitvoering.

Opslag locatie

1. *Wat is de levertijd van de shovel en kan de gemeente tussentijdse maatregelen treffen?*

Levertijd is 7 tot 9 maanden. De gemeente overweegt om in de tussentijd een shovel te huren.